

ЗАКОН УКРАЇНИ

Про правовий статус закордонних українців

(Відомості Верховної Ради (ВВР), 2004, N 25, ст.343)

Українська держава сприяє розвитку національної свідомості українців, які проживають за межами України, зміцненню зв'язків з батьківщиною та поверненню їх в Україну. Відповідно до статті 12 Конституції України держава дбає про задоволення національно-культурних і мовних потреб українців, які проживають за її межами.

Стаття 1. Визначення термінів

Закордонний українець - це особа, яка є громадянином іншої держави або особою без громадянства, а також має українське етнічне походження або є походженням з України;

українське етнічне походження - це належність особи або її предків до української нації та визнання нею України батьківщиною свого етнічного походження.

Стаття 2. Національна комісія з питань закордонних українців

Національна комісія з питань закордонних українців (далі - Національна комісія) створюється при Кабінеті Міністрів України.

До складу Національної комісії входять представники центральних органів виконавчої влади, народні депутати України (за згодою), представники Адміністрації Президента України, а також громадських організацій, які опікуються питаннями закордонних українців, з правом дорадчого голосу.

Національна комісія приймає рішення про надання, відмову або припинення статусу закордонного українця.

Заяви на отримання статусу закордонного українця подаються до закордонних дипломатичних установ України або безпосередньо до Міністерства закордонних справ України.

Національна комісія розглядає заяви на отримання статусу закордонного українця у термін до 90 днів з дня реєстрації заяви у Національній комісії та приймає рішення про надання або відмову у наданні такого статусу.

У разі позитивного рішення щодо надання статусу закордонного українця Національна комісія видає особі посвідчення встановленого зразка, який затверджується Кабінетом Міністрів України.

У разі відмови у наданні статусу закордонного українця особі видається копія відповідного рішення Національної комісії. У такому випадку за особою залишається право повторного звернення щодо надання статусу закордонного українця до Національної комісії.

Кабінет Міністрів України розробляє і затверджує програму повернення та облаштування закордонних українців в Україні. Верховна Рада України щорічно передбачає кошти для виконання цієї програми в Державному бюджеті України.

Стаття 3. Умови надання статусу закордонного українця

Умовами надання особі статусу закордонного українця є:

- 1) українська самоідентифікація;
- 2) українське етнічне походження або походження з України;
- 3) письмове звернення щодо бажання мати статус закордонного українця;
- 4) досягнення особою 16-річного віку;
- 5) відсутність громадянства України.

Українське етнічне походження або походження з України заявник підтверджує відповідними документами або свідченнями громадян України, закордонних українців чи громадських організацій закордонних українців.

Стаття 4. Порядок надання статусу закордонного українця

Особа, яка бажає набути статусу закордонного українця, подає письмову заяву про надання статусу закордонного українця: на території України – до Міністерства закордонних справ України, а за кордоном – до дипломатичних установ України за формою, встановленою Кабінетом Міністрів України.

До заяви про надання статусу закордонного українця додаються:

- 1) паспортний документ або документ, що його замінює;
- 2) документи чи свідчення, які підтверджують українське етнічне походження або походження з України, відповідно до частини другої статті 3 цього Закону.

До документів може бути додано характеристику-клопотання громадської організації закордонного українця, членом якої є заявник.

Положення про надання та оформлення посвідчення закордонного українця затверджується Кабінетом Міністрів України.

Стаття 5. Посвідчення закордонного українця

Посвідчення закордонного українця є документом, що засвідчує цей статус, але не замінює паспорт.

До посвідчення закордонного українця вносяться разом з фотокарткою такі дані:

- 1) прізвище та ім'я чи імена;
- 2) дата та місце народження;
- 3) громадянство чи наявність статусу особи без громадянства;
- 4) країна постійного проживання.

Дані до посвідчення закордонного українця вносяться українською мовою.

Вносити до посвідчення закордонного українця дані, не передбачені цією статтею, забороняється.

Зразок посвідчення закордонного українця, порядок його надання, виготовлення та анулювання встановлюються Кабінетом Міністрів України.

Посвідчення закордонного українця видається на 10 років з подальшою його перереєстрацією.

Власник посвідчення закордонного українця відповідає за достовірність внесених до посвідчення даних. У разі зміни імені, прізвища, громадянства власник посвідчення протягом шести місяців зобов'язаний повідомити про це Міністерство закордонних справ України або дипломатичне представництво чи консульську установу України за кордоном. У такому випадку особі видається нове посвідчення.

У разі втрати посвідчення закордонного українця особі за її заявою Національна комісія видає дублікат посвідчення.

За оформлення посвідчення закордонного українця або його дублікату встановлюється плата, порядок стягнення і розмір якої визначаються Кабінетом Міністрів України.

Стаття 6. Відмова у наданні статусу закордонного українця

Підставою для відмови у наданні статусу закордонного українця особі є:

- 1) дії, вчинені особою, які суперечать інтересам національної безпеки України;
- 2) подання завідомо неправдивих даних або підроблених документів для отримання відповідного статусу;
- 3) порушення інших вимог, передбачених Положенням про надання та оформлення посвідчення закордонного українця, зазначених у статті 4 цього Закону.

Стаття 7. Підстави припинення статусу закордонного українця

Дія статусу закордонного українця припиняється:

1) у разі подання особою відповідної заяви з дня її реєстрації у Національній комісії;

2) у разі набуття закордонним українцем громадянства України;

3) якщо цього статусу було набуто внаслідок подання за відомо неправдивих даних або підроблених документів;

4) якщо протягом шести місяців з дня зміни імені, прізвища, громадянства або місця проживання особа не повідомила про це Міністерство закордонних справ України або дипломатичну установу України за кордоном;

5) якщо особа вчинила дії, зазначені у статті 6 цього Закону.

Рішення про припинення статусу закордонного українця може бути оскаржено у Національній комісії.

Особа, статус закордонного українця стосовно якої було припинено згідно з пунктами 3 і 5 частини першої цієї статті, не має права на поновлення цього статусу.

Стаття 8. Порядок в'їзду та перебування закордонного українця на території України

В'їзд в Україну та виїзд з України закордонних українців здійснюються відповідно до Закону України "Про правовий статус іноземців та осіб без громадянства". При цьому закордонні українці - громадяни держав, з якими Україна має візовий режим, мають право на безкоштовне оформлення багаторазової візи для відвідання України без надання відповідного запрошення терміном дії на 5 років на підставі посвідчення закордонного українця.

Закордонний українець може іммігрувати в Україну для постійного проживання за умови отримання в установленому законом порядку дозволу на імміграцію для постійного проживання поза межами квот на імміграцію.

Положення цієї статті поширюються також на подружжя закордонного українця та його дітей у разі їх спільного в'їзду та перебування на території України.

Стаття 9. Права, свободи і обов'язки закордонних українців

Закордонний українець, який перебуває в Україні на законних підставах, користується такими самими правами і свободами, а також несе такі самі обов'язки, як і громадянин України, за винятками, встановленими Конституцією, законами України чи міжнародними договорами, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України.

Стаття 10. Правовий захист закордонного українця

Захист основних прав і свобод людини і громадянина стосовно закордонних українців є невід'ємною частиною зовнішньополітичної діяльності України.

Рішення, дії чи бездіяльність органів державної влади, органів місцевого самоврядування, посадових осіб щодо вирішення питань, пов'язаних з перебуванням закордонного українця в Україні, можуть бути оскаржені в суді у встановленому законом порядку.

Стаття 11. Гарантії задоволення національно-культурних і мовних потреб закордонного українця

Задоволення культурно-мовних, освітніх, інформаційних та інших потреб здійснюється в рамках національної концепції співпраці із закордонними українцями та на підставі спеціальної національної програми.

Україна з метою задоволення національно-культурних і мовних потреб закордонного українця:

1) під час укладення міжнародних договорів передбачає забезпечення прав українських меншин за кордоном, створення оптимальних умов та можливостей для задоволення їхніх соціальних, культурно-освітніх, інформаційних та інших потреб;

2) сприяє укладенню міжнародних договорів про співробітництво в галузях культури, освіти, соціального захисту, інформаційного забезпечення з урахуванням інтересів організацій закордонних українців;

3) надає українським культурно-інформаційним центрам організаційну, методичну, технічну та іншу допомогу в місцях компактного проживання українців за кордоном;

4) створює умови для радіомовлення та телевізійної трансляції програм з України на територію компактного проживання українців за кордоном на підставі міжнародних угод, зокрема через супутниковий зв'язок та інші засоби комунікацій.

За видатні заслуги перед Україною закордонний українець може бути нагороджений державними нагородами України та відзнаками Президента України в порядку, встановленому законодавством України.

Стаття 12. Сприяння благодійній діяльності закордонних українців

Держава в особі її органів влади гарантує і забезпечує захист передбачених законодавством України прав та інтересів закордонних українців - учасників благодійництва та благодійної діяльності, заохочує здійснення такої діяльності.

Стаття 13. Прикінцеві положення

1. Цей Закон набирає чинності через шість місяців з дня його опублікування.

2. Кабінету Міністрів України протягом шести місяців з дня опублікування цього Закону:

подати Верховній Раді України пропозиції щодо внесення змін до законів України, які впливають із цього Закону;

прийняти нормативно-правові акти, необхідні для реалізації цього Закону;

забезпечити перегляд і скасування міністерствами та іншими центральними органами виконавчої влади їх нормативно-правових актів, що суперечать цьому Закону.

Президент України Л.КУЧМА

м. Київ, 4 березня 2004 року
N 1582-IV